

**UCHWAŁA NR XXVIII.268.2017
RADY MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI**

z dnia 27 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata
2017-2021**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446, poz. 1579 i poz. 1948) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017 - 2021 – w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Mińsk Mazowiecki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Marian Makowski

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII.268.2017
Rady Miasta Mińsk Mazowiecki
z dnia 27 marca 2017 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Mińsk Mazowiecki
na lata 2017-2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	5
1. STRUKTURA STRATEGII.....	5
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	7
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	12
1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA MIASTA.....	12
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	12
3. DEMOGRAFIA	13
4. PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	14
5. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	17
6. BEZDOMNOŚĆ.....	18
7. EDUKACJA.....	19
8. KULTURA.....	19
9. SPORT I REKREACJA.....	20
10. TURYSTYKA.....	21
11. SYTUACJA DZIECKA.....	21
12. OCHRONA ZDROWIA.....	25
13. POMOC SPOŁECZNA.....	25
14. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	32
15. PROBLEM UZALEŻEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	33
16. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	34
17. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	35
18. SEKTOR POZARZĄDOWY	40
19. ANALIZA SWOT	41
20. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	48
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	49
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	49
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	57
3. PROGRAMY I PROJEKTY.....	58
IV. UWAGI KOŃCOWE	59
SPIS, TABEL, WYKRESÓW I DIAGRAMÓW.....	60

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (miejskiego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki marginalizacji. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. Strategia jest dokumentem uspołecznionym, bowiem w pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy miasta.

Dokument ma charakter kilkuletni, został przygotowany na lata 2017-2021. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowywanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, ponadto umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów w pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

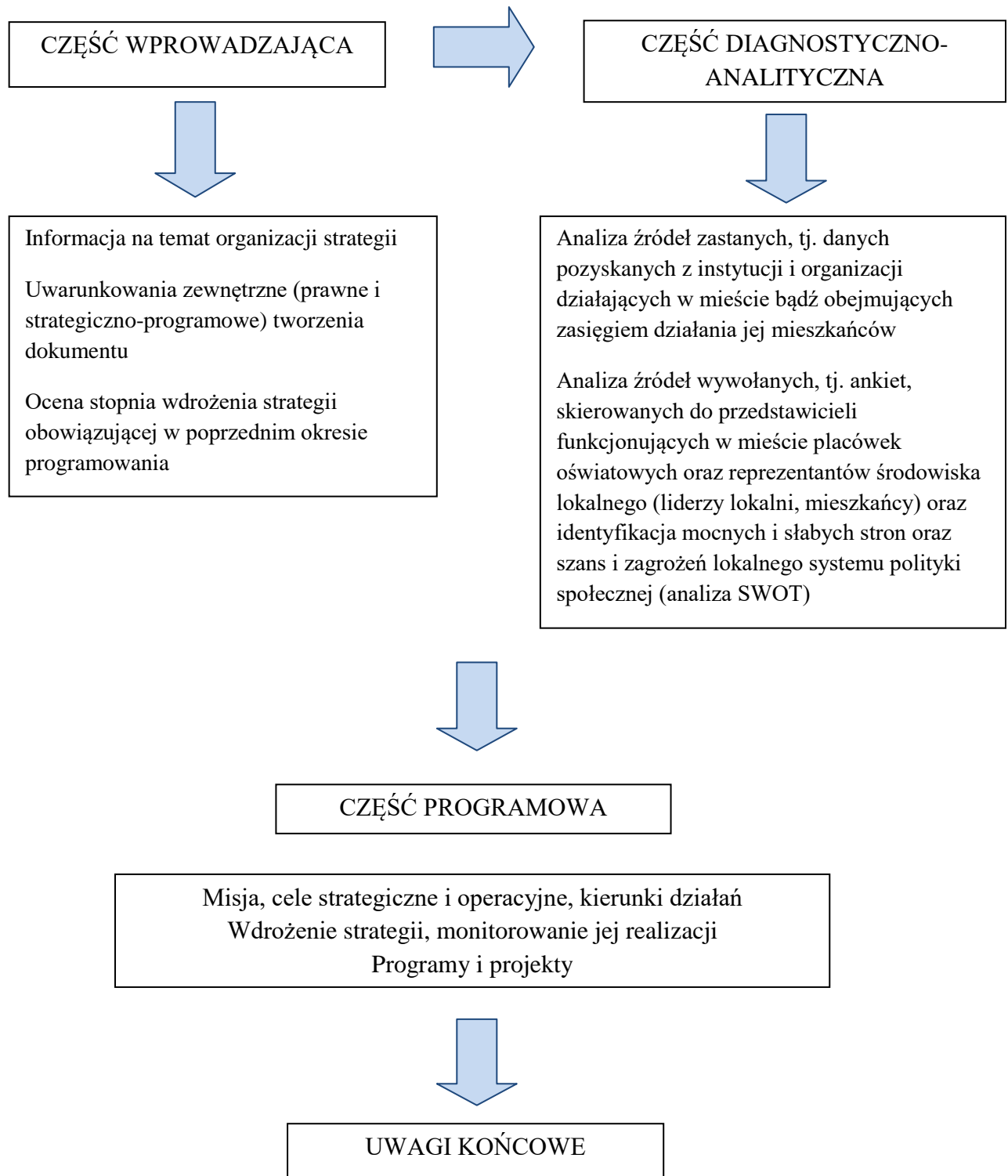
Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Rynek pracy;
- Bezdomność;
- Kultura;
- Turystyka;
- Ochrona zdrowia;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja dziecka;
- Demografia;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja;
- Sport i rekreacja;
- Działalność organizacji pozarządowych.
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE

Miejska strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych miasta przewiduje „opracowanie i realizację miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych i wychowawczych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

1.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

1.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. **Rozwój inteligentny** – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. **Rozwój zrównoważony** – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r.,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młdzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa**

w erze globalizacji” służy poprawie otoczenia biznesu, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej (NSIS) sformułowano następujące priorytety:

- **wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,**
- **upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,**
- **rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,**
- **radikalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,**
- **ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,**
- **ograniczenie bezrobocia długookresowego,**
- **zmniejszenie bezrobocia młodzieży,**
- **zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,**
- **zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,**
- **upowszechnienie kształcenia ustawicznego,**
- **wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,**

- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano cele strategiczne:

Cel nadrzędny:

Za nadrzędny cel rozwoju Mazowsza przyjęto wzrost konkurencyjności gospodarki i równowagę rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawę poprawy jakości życia mieszkańców.

Realizacja celu nadrzędnego będzie możliwa poprzez następujące trzy cele strategiczne:

Cel strategiczny 1.

Budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa.

Cel strategiczny 2.

Zwiększanie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym.

Cel strategiczny 3.

Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Cele pośrednie:

Osiągnięcie celów strategicznych rozwoju Mazowsza będzie możliwe poprzez realizację pięciu celów pośrednich, wyznaczających jednocześnie kierunki działań w poszczególnych obszarach:

1. Rozwój kapitału społecznego.
2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.
3. Stymulowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Warszawy.
4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych.

5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Cel główny:

Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

Dokument stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

Problematyka społeczna została podjęta w ramach Osi Priorytetowej IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.

Strategia rozwoju Mińska Mazowieckiego do roku 2025

Strategia rozwoju Mińska Mazowieckiego do roku 2025 stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu miasta.

Misja rozwoju Mińska Mazowieckiego do 2025 roku sprowadza się do stwierdzenia:

Mińsk Mazowiecki – Miasto w pełni:

- 1. Zaspokajające oczekiwania mieszkańców związane z jakością życia.**
- 2. Wspierające postawy przedsiębiorcze i gospodarkę lokalną.**
- 3. Wykorzystujące położenie w Obszarze Metropolitalnym Warszawy.**
- 4. Współpracujące z najbliższym otoczeniem.**
- 5. Zintegrowane społecznie, gospodarczo i przestrzennie.**

Cele strategiczne:

1. Rozbudowany rynek pracy.
2. Sprawny system komunikacji.
3. Wysokiej jakości otoczenie społeczne.
4. Kompleksowa oferta spędzania wolnego czasu.
5. Rozwinięte sieci współpracy.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA MIASTA

Miasto Mińsk Mazowiecki położone jest w środkowo-wschodniej części Województwa Mazowieckiego. Jest siedzibą powiatu mińskiego gminy miejskiej i gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki. Przez miasto przepływa rzeka Srebrna będąca dopływem rzeki Mieni. Miasto Mińsk Mazowiecki, którego powierzchnia wynosi ponad 1318 ha, pełni funkcję centrum administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego dla 13 gmin i blisko 150 tys. mieszkańców.

Mińsk Mazowiecki to miasto z blisko sześćsetletnią historią zachowaną w licznych zabytkach wkomponowanych w nowoczesne budownictwo obrazujące intensywny rozwój ostatnich lat.

Spośród licznych walorów miasta na uwagę zasługują: atrakcyjne położenie przy głównych krajowych i międzynarodowych szlakach komunikacyjnych, bliskość Warszawy oraz bogata oferta imprez kulturalnych. Od zachodniej strony miasta przebiega obwodnica dla ruchu tranzytowego, a od strony północnej obwodnica, stanowiąca część autostrady A2 wschód-zachód. Komunikację kolejową ułatwia parking w systemie „Parkuj i Jedź” oraz dwie stacje kolejowe.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie miasta znajduje się ponad 100 kilometrów dróg (bez wewnętrznych i zakładowych). Urząd Miasta zarządza drogami gminnymi oraz, na drodze porozumienia z Zarządem Powiatu Mińskiego, również powiatowymi. Stan miejskich dróg nie jest w pełni zadowalający – pomimo poczynionych już licznych inwestycji istnieją dalsze potrzeby w zakresie modernizacji i wymiany nawierzchni. W przypadku Mińska Mazowieckiego szczególnie ważna jest jednak nie tylko infrastruktura drogowa na terenie samego miasta, ale również ta łącząca je z Warszawą

Miasto pełni funkcję węzła przesiadkowego (do dworca kolejowego) dla bliższego i dalszego otoczenia. W związku z tym wyzwaniem jest kwestia parkingów – obecny system nie zaspokaja popytu. Wyzwanie w tej dziedzinie jest szersze, niż tylko organizacja parkowania. Możliwości dostosowywania miasta do indywidualnego ruchu samochodowego są ograniczone. Dlatego też wraz ze wzrostem liczby mieszkańców miasta i otoczenia potrzebna będzie koncepcja komunikacyjna stwarzająca alternatywy dla dominujących teraz indywidualnych dojazdów samochodowych.

W kwestii infrastruktury sieciowej miasto Mińsk Mazowiecki na tle podobnych jednostek prezentuje się dobrze. Zarówno odsetek mieszkańców korzystających z wodociągu jak i kanalizacji jest większy niż w podobnych miastach Obszaru Metropolitalnego Warszawy oraz na otaczających Mińsk terenach (co jest dość oczywiste biorąc pod uwagę, że miasto otaczają głównie gminy wiejskie).

Sprawami komunalnymi zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim, które poza systemem wodociągów i kanalizacji (głównie rozdzielczej) dysponuje 9 ujęciami wody, stacją uzdatniania wody i mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią ścieków. Mińskie składowisko odpadów leżące przy ulicy Przemysłowej zostało zamknięte w 2007 roku, natomiast w 2010 roku zakończono jego rekultywację.

W powiecie znajdują się obecnie czynne trzy składowiska odpadów oraz jedna sortownia, wszystkie poza terenem miasta. Miasto Mińsk Mazowiecki znalazło się w ostrołęcko-siedleckim regionie gospodarki odpadami komunalnymi. Mimo względnie dobrego poziomu rozbudowania infrastruktury komunalnej istnieją dalsze potrzeby inwestycyjne, m.in. w zakresie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.

Z infrastrukturą techniczną ściśle związane jest zagadnienie jakości środowiska. Wybudowanie obwodnicy miasta wyprowadziło z niego ruch samochodowy dzięki czemu zmniejszyło się zanieczyszczenie powietrza. Należy jednak pamiętać, że wciąż głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja pochodząca ze spalania paliw w kotłowniach lokalnych i piecach. Aby ograniczyć ten rodzaj zanieczyszczenia konieczna jest dalsza budowa infrastruktury rozpraszającej ciepło z kotłowni rejonowej oraz modernizacja kotłowni lokalnych.

Mińsk Mazowiecki został zaliczony do strefy A (bez przekroczeń poziomów dopuszczalnych) ze względu na większość badanych zanieczyszczeń (do strefy C został zaliczony tylko w przypadku zanieczyszczeń, które przekraczają normy na terenie całego województwa). Jeśli chodzi o zanieczyszczenie wód, głównym problem są ścieki deszczowe, często zmieszane z komunalnymi (pomimo istnienia kanalizacji rozdzielczej). Coraz częściej wskazywanym utrudnieniem jest również hałas, który stanowi problem zwłaszcza wzdłuż drogi krajowej nr 2 oraz linii kolejowej Warszawa-Terespol (jego uciążliwość spadła jednak znacznie wraz z oddaniem do użytku obwodnicy miasta).

3. DEMOGRAFIA

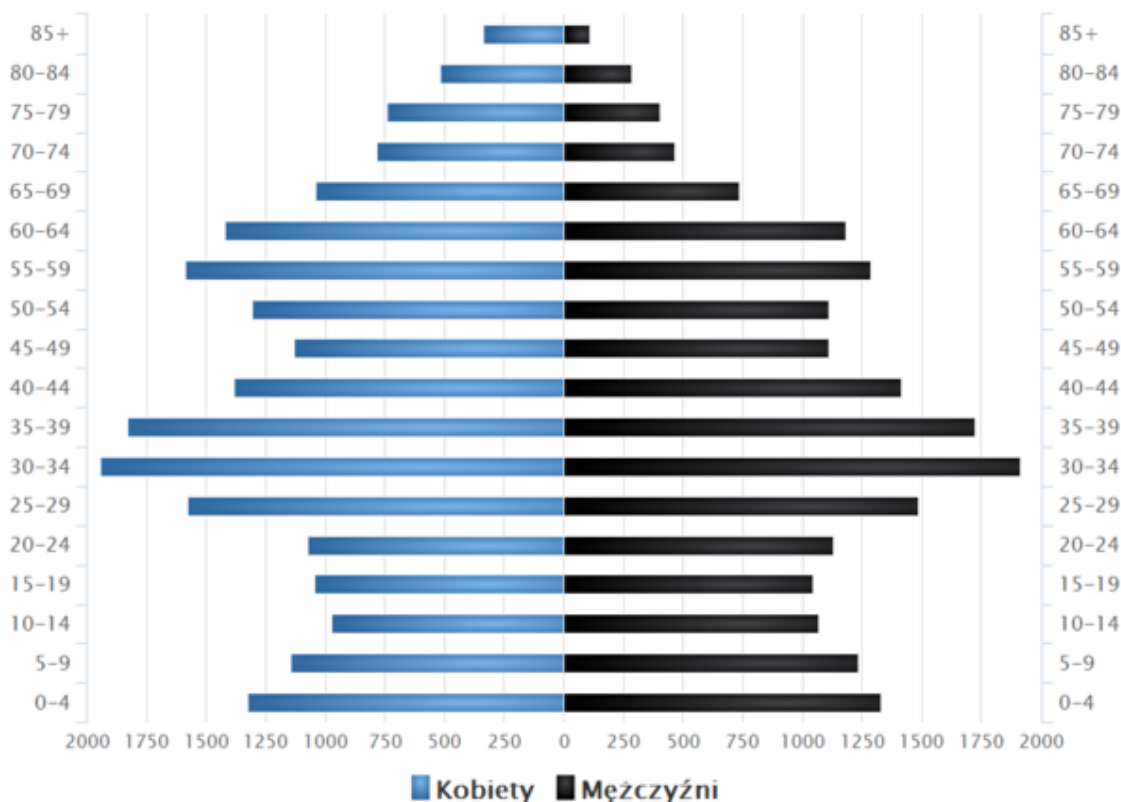
Ludność zamieszkująca Mińsk Mazowiecki – 40,2 tys. osób – stanowi ok. 3% populacji gmin Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Obserwowana jest stała tendencja związana z przyrostem liczby mieszkańców (Wykres 1), wynikająca przede wszystkim z napływu ludności spoza miasta.

Równocześnie Mińsk Mazowiecki charakteryzuje niski odpływ dotychczasowych mieszkańców.

Struktura wiekowa Mińska Mazowieckiego zbliżona jest do innych miast podobnych do Obszaru Metropolitalnego Warszawy (Wykres 1). Pozytywnym wyróżnikiem jest nieco wyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Pomimo stosunkowo młodego społeczeństwa dostrzegalne – choć na ten moment nie intensywne – są procesy starzenia się ludności. Zjawisko charakterystyczne dla całej Polski dotyczy również obydwu grup porównawczych.

Obserwując krajowe trendy oczekiwać należy, że w kolejnych latach zwiększać będzie się grupa osób w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko to wymaga odpowiedniego przygotowania na wzrost zapotrzebowania na usługi dla osób starszych w tym także świadczenia opiekuńcze i zdrowotne.

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców Mińska Mazowieckiego, 2014

4. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, w latach 2013-2015 liczba osób bezrobotnych w mieście Mińsk Mazowiecki zmniejszała się z roku na rok, od 1728 na koniec 2013 roku do 1263 osób na koniec 2015 roku. W latach 2013-2014 wśród pozostających bez pracy większość stanowili mężczyźni w 2015 roku kobiety.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Bezrobotni w mieście według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych w mieście	1728	1446	1263
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,9%	5,8%	5,1%
Liczba bezrobotnych kobiet w mieście	840	703	641
Udział kobiet w liczbie bezrobotnych	48,6%	48,6%	50,8%
Liczba bezrobotnych mężczyzn w mieście	888	743	622
Udział mężczyzn w liczbie bezrobotnych	51,4%	51,4%	49,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2013-2015 w mieście Mińsk Mazowiecki, powiecie mińskim, województwie mazowieckim i w kraju. Dane te wskazują na systematyczny spadek stopy bezrobocia.

Tabela 2. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Stopa bezrobocia w powiecie mińskim	12,4%	10,5%	8,8%
Stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	11,1%	9,6%	8,4%
Stopa bezrobocia w kraju	13,4%	11,4%	9,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2015 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Bezrobotni w mieście na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

Wiek	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w %	Staż pracy	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w %
	ogółem	kobiety			ogółem	kobiety	
18-24	124	72	58,1	Do 1 roku	183	99	54,4
25-34	327	211	64,5	1-5 lat	242	131	54,1
35-44	269	145	53,9	5-10 lat	222	121	54,5
45-54	258	117	45,3	10-20 lat	233	108	46,4
55-59	187	84	44,9	20-30 lat	187	87	46,5
60-67	98	12	12,2	Powyżej 30 lat	72	22	30,6
				Bez stażu	124	73	58,9
Do 1 miesiąca	125	25	41,6	Wyższe	217	153	70,5
1-3 miesiące	218	100	45,9	Policealne i śr.zawodowe	349	201	57,6
3-6 miesięcy	182	106	58,2	Średnie ogólnokształcące	128	79	61,7
6-12 miesięcy	228	113	49,6	Zasadnicze zawodowe	303	106	35
12-24 miesiące	197	101	51,3	Gimnazjalne i niższe	266	102	38,3
Powyżej 24 miesięcy	313	169	54				

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w mieście w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, oraz zasadniczym zawodowym warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku

pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Sytuacja ta może być spowodowana niedostosowaniem oferty kształcenia w naszym mieście do lokalnych i regionalnych potrzeb rynku pracy, a także brakiem zapotrzebowania ze strony pracodawców na wysoko wykwalifikowaną kadrę pracowniczą.

Tabela 4. Liczba osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w latach 2013-2015

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	2013	2014	2015
Do 25 roku życia	224	138	124
Długotrwale bezrobotne	783	789	671
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	158	150	142
Powyżej 50 roku życia	489	463	423
Bez kwalifikacji zawodowych	466	400	361
Bez doświadczenia zawodowego	288	210	185
Bez wykształcenia średniego	798	675	569
Samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	146	132	121
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	44	45	36
Niepełnosprawni	104	112	112
Po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	0	1	1

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Poziom i struktura bezrobocia nierozzerwalnie związana jest z oferowaną przez przedsiębiorców liczbą wolnych miejsc pracy. W roku 2013 pracodawcy z Mińska Mazowieckiego zgłosili w tutejszym urzędzie pracy 642 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w roku 2014 – 979, a w roku 2015 - 750. Oferty te stanowiły w 2013 roku 34,5 % wszystkich zgłoszonych ofert, w 2014 roku 35,4 %, a w 2015 roku tylko 26,2% wszystkich zgłoszonych ofert co sugeruje, iż rynek pracy w mieście zawęża się.

W roku 2013 Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim zaktywizował 403 osoby, w 2014 – 413 osób, a w 2015 - 428 osób. Większość form aktywizacji wzrasta, jednak zmniejszyła się liczba osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą w 2015 r. w stosunku do 2014 r. i systematycznie spada liczba osób korzystających ze szkoleń i przekwalifikowania z 106 w 2013 r. do 74 w 2015 r. Pomimo wszystko aktywizacja osób bezrobotnych w Mińsku Mazowieckim wzrasta. Powyższe dane zawarte są w tabeli 5.

Tabela 5. Aktywne formy pomocy bezrobotnym w latach 2013-2015

Formy aktywizacji	2013	2014	2015
Prace interwencyjne	49	55	78
Roboty publiczne	3	0	6
Staże	158	161	161
Szkolenia i przekwalifikowania	106	83	74
Środki na rozpoczęcie działalności gospodarcze	59	76	61
Koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	28	38	47
Prace społecznie użyteczne	0	0	1

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim

Wiele działań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim wymaga wsparcia finansowego. Środki, które trafiają do urzędu pracy na aktywizację zawodową bezrobotnych są w znacznej części efektem przygotowywanych przez urząd programów i projektów. Środki na aktywizację bezrobotnych pochodzą z Funduszu Pracy, rezerw MPiPS i z funduszy ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS oraz ze środków PEFRON.

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim objął wsparciem w formie programów/projektów o wartości 2.605.710 zł 294 osoby, w 2014 roku wartość programów/projektów to kwota 3.528.144 zł - objęto 418 osób, a w 2015 roku programy/projekty o wartości 3.813.211 zł objęły wsparciem 46 osób.

Od 2013 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa Klub Integracji Społecznej „Aktywni”. Realizowane są w nim projekty mające na celu aktywizowanie klientów MOPS.

Analizując dane dotyczące problemu bezrobocia nasuwają się następujące wnioski:

- w dalszym ciągu należy zabiegać o środki z funduszu Unii Europejskiej w celu aktywizowania osób bezrobotnych,
- projekty dotyczące aktywizacji osób bezrobotnych powinny skupiać się na osobach długotrwale bezrobotnych, w wieku 25-44 lat, nie posiadających wykształcenia średniego oraz posiadających wykształcenie policealne i średnie zawodowe, a także posiadających 10-20 lat stażu.

5. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w latach 2013-2015 wzrosła. Liczba mieszkań komunalnych o 18 a socjalnych o 41. Przyczynił się do tego fakt oddania do zamieszkania ostatniej części bloku przy ulicy Chełmońskiego 75. Wraz ze wzrostem liczby mieszkań zwiększyła się też ich powierzchnia użytkowa. Dane przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu miasta w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba mieszkań komunalnych	392	422	410
Liczba izb w mieszkaniach komunalnych	941	990	958
Powierzchnia użytkowa w mieszkaniach komunalnych (w m ²)	14621,97	15672,54	15220,16
Liczba mieszkań socjalnych	39	78	80
Liczba izb w mieszkaniach socjalnych	73	141	145
Powierzchnia użytkowa w mieszkaniach socjalnych (w m ²)	1127,28	2465,98	2545,89

Opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta w Mińsku Mazowieckim

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Jest to forma pomocy świadczona przez miasto, a realizowana przez

Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	508	535	522
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	4642	4817	4892
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	880224	928270	912884

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim

W latach 2013-2015 liczba rodzin w mieście, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy wzrastała, wzrastała też liczba dodatków mieszkaniowych.

Tabela 8. Dodatki energetyczne przyznane mieście w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba przyznanych dodatków energetycznych	-	973	14950
Wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	-	1212	18056

Opracowanie na podstawie danych Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych MOPS

W latach 2014-2015 liczba naliczonych dodatków energetycznych w mieście wzrosła, wzrosła też jej wartość.

6. BEZDOMNOŚĆ

Osoba bezdomna zgodnie z art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Do najważniejszych przyczyn bezdomności należą: eksmisje, wymeldowanie z miejsca zamieszkania, konflikty rodzinne, uzależnienie od alkoholu, utrata pracy, bezrobocie, ubóstwo, zadłużenia, przemoc domowa, długotrwała choroba i niepełnosprawność, brak mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych, a także świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Przybiera ona głównie formę wsparcia finansowo – rzeczowego oraz schronienia.

W roku 2013 na terenie miasta przebywało 20 osób bezdomnych, w 2014 – 21 osób, a w 2015 – 18 osób, co wskazuje na utrzymywanie się liczby osób bezdomnych w tych samych granicach.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej co roku tworzą mapę bezdomności w granicach administracyjnych Miasta Mińsk Mazowiecki.

7. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka.

Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem. Wg danych na koniec 2015 r. w Mieście Mińsk Mazowiecki funkcjonowało 48 placówek oświatowo wychowawczych, w tym 23 przedszkola, 6 szkół podstawowych, 5 gimnazjów i 7 szkół ponadgimnazjalnych.

W Mińsku Mazowieckim funkcjonują również inne, przedstawione w poniższej tabeli, placówki edukacyjne.

Tabela 9. Inne placówki edukacyjne w mieście w 2015 roku

Szkoly języków obcych	Studium Języków Obcych, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Mała 6
	Euro-School, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Piękna 7A
	Royal School of English, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Okrzei 12A
Inne placówki edukacyjne	Miejska Szkoła Artystyczna, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Armii Ludowej 23
	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Budowlana 4
	Ośrodek Szkolenia Zawodowego, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Budowlana 4
	Ochotniczy Hufiec Pracy 7-19 w Mińsku Mazowieckim, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Budowlana 4

Opracowanie własne

Oprócz wymienionych wyżej placówek oświatowo-wychowawczych w Mińsku Mazowieckim funkcjonuje Wyższa Szkoła Nauk Społecznych im. Ks. Józefa Majki.

Do szkół podstawowych uczęszczało w 2015 roku 3413 uczniów, do gimnazjów 1404. W/w placówki zatrudniały 520 nauczycieli.

8. KULTURA

Znaczące miejsce w życiu kulturalnym miasta oraz regionu mazowieckiego zajmuje Miejska Szkoła Artystyczna. Dzieci i młodzież mogą w niej rozwijać zdolności artystyczne pod kierunkiem profesjonalnej kadry pedagogicznej, która przygotowuje również uczniów zdolnych plastycznie i muzycznie do dalszego kształcenia w szkołach artystycznych II stopnia. Istotną organizacją w krajobrazie kulturowym miasta i powiatu mińskiego jest powołane do życia 6 maja 1962 roku Towarzystwo Przyjaciół Mińska Mazowieckiego. Potrzeba jego powstania wynikała z chęci ożywienia zainteresowania mińszczan przede wszystkim przeszłością miasta i powiatu mińskiego, ale także

współczesnością. Wydawnictwa TPMM są istotnym miejscem upowszechniania dorobku Towarzystwa oraz promocji miasta i regionu. Każdego roku TPMM organizuje wystawy okolicznościowe oraz kwesty na restaurację zabytkowych nagrobków mińskiego cmentarza. Obiektem kultury mińskiej jest również Muzeum Ziemi Mińskiej z Muzeum 7 Pułku Ułanów Lubelskich. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w mieście placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki i organizacje kulturalne działające w mieście w 2015 roku

Lp.	Nazwa i adres placówki/organizacji
1.	Miejski Dom Kultury, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Warszawska 173
2.	Miejska Biblioteka Publiczna, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Piłsudskiego 1A
3.	Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach, Filia w Mińsku Mazowieckim 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Piłsudskiego 1A
4.	Muzeum Ziemi Mińskiej, 05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. S. Okrzei 16
5.	Muzeum 7 Pułku Ułanów Lubelskich Oddział Muzeum Ziemi Mińskiej, 05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. Gen. K. Sosnkowskiego 4
6.	Mińskie Towarzystwo Muzyczne, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Warszawska 173
7.	Miejska Szkoła Artystyczna, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Armii Ludowej 23
8.	Towarzystwo Przyjaciół Mińska Mazowieckiego, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. S. Okrzei 16
9.	Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe „Ścieżki Nieskończoności”, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Plac Kilińskiego 7/4
10.	Niezależna Inicjatywa Kulturalna, 05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Siennicka 9/27

Opracowanie własne

9. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Wiodącą rolę w działalności na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej oraz sportu w mieście Mińsk Mazowiecki pełni Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Miejską bazę sportowo-rekreacyjną znajdującą się w dyspozycji Ośrodka tworzą takie obiekty jak: stadion przy ul. Sportowej, korty tenisowe przy ul. Wyszńskiego i Sportowej oraz Aquapark (basen 25-metrowy, mniejsze baseny i zjeżdżalnia, kryte lodowisko). W latach 2013 – 2015 powstała hala sportowa przy Gimnazjum Miejskim nr 2, stadion sportowy przy ul. Budowlanej 2, siłownie plenerowe i place zabaw.

Infrastruktura sportowa na terenie miasta jest w sposób planowy modernizowana i wzbogacana o nowe wielofunkcyjne obiekty, które mają służyć mieszkańcom Mińska. Obiektami cieszącymi się dużym zainteresowaniem są również korty tenisowe, stadion piłkarski z bieżnią, odkryte boisko koszykarskie, skejt park oraz siłownie, szkoły sztuk walki i fitness. Sportowe zajęcia pozalekcyjne prowadzone są w oparciu o szkolne obiekty sportowe „orlik”.

Łącznie w 2015 roku na terenie miasta było 51 obiektów sportowo-rekreacyjnych i działały 32 kluby sportowe (w tym 23 uczniowskie). Ogromną popularnością wśród mieszkańców miasta cieszą się cykliczne imprezy sportowe i rekreacyjne organizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

10. TURYSTYKA

Mińsk Mazowiecki to piękne i atrakcyjne krajobrazowo miasto, które pomimo dynamicznego rozwoju zachowało wiele miejsc o fascynującej przeszłości. Świadectwem blisko 600-letniej historii miasta są liczne zabytki. Jednym z najstarszych jest wzniesiony w XVI wieku, a przebudowany w stylu neobarokowym na początku XX wieku Kościół rzymskokatolicki pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Jedno z czołowych miejsc w rejestrze zabytków Mińska Mazowieckiego zajmuje murowany pałac barokowo-klasycystyczny z początku XVII wieku. Wokół niego rozpościera się ukształtowany po 1867 roku park krajobrazowy. Mieszkańcami pałacu były niegdyś rody właścicieli grodu nad Srebrną, m.in. Opalińscy, Borzęccy, Jezierscy, a od 1870 roku Dernałowiczowie. Obecnie w pałacu mieści się Miejski Dom Kultury.

11. SYTUACJA DZIECKA

W mieście Mińsk Mazowiecki według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. liczba dzieci tj. osób w przedziale wiekowym od 0 do 18 roku życia wynosiła 8 299 i stanowiła 21,6 % ogółu wszystkich mieszkańców miasta. Liczba ta, w latach 2013 - 2015, utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2015 r. odnotowano niewielki wzrost liczby dzieci.

Tabela 11. Udział dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	Liczba dzieci	Liczba dzieci w stosunku do liczby mieszkańców wyrażona w %
Rok 2013	38 519	8 273	21,4
Rok 2014	40 200	8 384	20,8
Rok 2015	38 888	8 399	21,6

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

W roku szkolnym 2015/2016 do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 1.814 dzieci. Do szkół podstawowych uczęszczało 3.413 dzieci, a obowiązek szkolny w szkołach gimnazjalnych realizowało 1.404 uczniów.

Posiadanie na utrzymaniu dziecka uprawnia rodzinę do otrzymywania świadczenia rodzinnego. System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości co oznacza, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łożenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia rodzinne umożliwiają poprawę sytuacji dochodowej rodzin i ich funkcjonowania społecznego. Szczególnie tego rodzaju pomoc ważna jest w przypadku rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne, rodzin wielodzietnych, a także w przypadku samotnego wychowywania dzieci.

Łączna wartość świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom miasta Mińsk Mazowiecki na podstawie decyzji administracyjnych wyniosła w 2013 r. – 5.058.109,87 zł, w 2014 r. – 5.261.775,33 zł, a w 2015 r. – 5.622.411,32 zł.

Bardzo ważne znaczenie dla bezpieczeństwa finansowego rodzin z dziećmi ma Program „Rodzina 500 plus”, którego realizacja rozpoczęła się w kwietniu 2016 r. Do grudnia 2016 r. rodzinom z terenu miasta zostały wypłacone świadczenia wychowawcze dla 4.646 dzieci w łącznej wysokości 19.605.255,10 zł. Szersza ocena społecznych skutków realizowanego systemu wsparcia będzie możliwa w pierwszym półroczu 2017 roku.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne i dodatki do zasiłku: z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu samotnego wychowywania dziecka przyznane w latach 2013-2015 w Mieście Mińsk Mazowiecki

Rodzaj świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń		
	2013	2014	2015
Zasiłek rodzinny	17 938	17 761	17 708
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	795	859	887
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 529	2 560	2 517
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	899	901	781

Opracowanie własne na podstawie danych Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych MOPS

W 2015 roku liczba wypłaconych dodatków z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wzrosła o 92, w stosunku do roku 2013. Jest to wzrost potwierdzający zasadność rozwoju działań wspierających skierowanych do rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim w 2013 roku wydał dla dzieci z terenu Miasta Mińsk Mazowiecki 77 orzeczeń o niepełnosprawności, w 2014 r. – 72 orzeczenia, a w 2015 r. – 76 orzeczeń.

Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności dziecka jest niezbędne m.in. w celu ubiegania się o zasiłek pielęgnacyjny czy też świadczenie pielęgnacyjne.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne przyznane w związku z pozostawieniem w rodzinie dziecka niepełnosprawnego w latach 2013-2015 w Mieście Mińsk Mazowiecki

Rodzaj świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń		
	2013	2014	2015
Zasiłek pielęgnacyjny	7 359	7 474	7 448
Świadczenie pielęgnacyjne	1 090	995	1 130

Opracowanie na podstawie danych Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych MOPS.

W 2015 roku, w stosunku do poprzednich dwóch lat odnotowuje się wzrost liczby zarówno przyznanych zasiłków jak też świadczeń pielęgnacyjnych.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mińsku Mazowieckim, w roku szkolnym 2015/2016, z uwagi na stan zdrowia uczniów z terenu miasta Mińsk Mazowiecki wydano 38 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania. Ponadto wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla 5 uczniów niesłyszących i słabo słyszących, 2 uczniów niewidomych i słabowidzących, 7 uczniów z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, 6 uczniów z niepełnosprawnością ruchową, 10 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną lekkiego stopnia, 2 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną umiarkowanego lub znacznego stopnia, 21 uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, 3 uczniów z autyzmem, 10 uczniów z zespołem Aspergera, 4 uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 7 uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz 4 uczniów niedostosowanych społecznie.

Ogółem w roku szkolnym 2015/2016 wsparciem Poradni objętych zostało 891 dzieci i młodzieży z terenu miasta Mińsk Mazowiecki. Działania realizowane przez Poradnię obejmowały m.in. diagnozę psychologiczno-pedagogiczną, a także terapię, badania specjalistyczne, pomoc indywidualną i grupową.

Miasto Mińsk Mazowiecki wprowadzając na mocy stosownych Uchwał dodatkowe uprawnienia w zakresie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020 w pełni zabezpieczyło zgłaszane potrzeby dzieci i młodzieży w zakresie spożywania ciepłych posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach.

W czerwcu 2013 roku Rada Miasta Mińsk Mazowiecki uchwaliła Program „Rodzinny Mińsk”. Rodziny wielodzietne są uprawnione do korzystania z Programu „Rodzinny Mińsk”, otrzymują imienne Mińskie Karty Dużej Rodziny z unikalnym numerem, numerem PESEL i datą ważności. Karty te uprawniają do korzystania z ulg w miejskich instytucjach oraz u tych przedsiębiorców, którzy złożyli deklarację przystąpienia do Programu. Do dnia 31 sierpnia 2016 r. Programem „Rodzinny Mińsk” zostało objętych 337 rodzin.

Rodzinom, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości udzielane są świadczenia pomocy społecznej.

Tabela 14. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
RODZINY OGÓŁEM	870	866	871
w tym rodziny z dziećmi ogółem	396	399	374
o liczbie dzieci 1	173	160	141
2	129	145	150
3	63	65	54
4	23	22	23
5	4	3	3
6	3	2	1
7 i więcej	1	2	2
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	179	165	169
o liczbie dzieci 1	86	78	74
2	53	59	62
3	30	19	23
4 i więcej	10	9	10

Opracowanie na podstawie sprawozdania MPiPS-03

W 2015 roku liczba pełnych rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejszyła się przy jednoczesnym pozostawaniu na podobnym poziomie liczby wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. Niemniej rodziny z dziećmi stanowią istotną część rodzin korzystających z pomocy. W 2013 roku było to 45,5%, w 2014 – 46%, a w 2015 – 42,9%.

Jednocześnie wśród rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej najczęściej jest rodzin, w których pozostaje jedno lub dwoje dzieci.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej Miasto udziela wsparcia poprzez, m.in. przydzielenie asystenta rodziny.

Dwóch asystentów rodziny w 2013 roku pracowało z 24 rodzinami, w 2014 roku z 27 rodzinami, a w 2015 z 26 rodzinami. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w 2013 roku wyniósł 16 miesięcy, w 2014 – 19 miesięcy, a w 2015 – 8 miesięcy.

Tabela 15. Formy pomocy w zapewnieniu dzieciom z terenu Miasta Mińsk Mazowiecki opieki i wychowania poza rodziną w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	6	7	12
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	7	4
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	44	49	58
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	14	16
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	2	1	1
Liczba dzieci adoptowanych	2	0	2
Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki	14	12	15

Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Miasto dofinansowuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej, umieszczonych od 2012 roku. W pierwszym roku pobytu dziecka Miasto pokrywa wydatki w 10%, w drugim – 30% w trzecim i kolejnych latach - 50%.

12. OCHRONA ZDROWIA

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej realizowane są dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki przez przychodnie i praktyki lekarskie.

W ramach Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim prowadzonego przez powiat miński i finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia, funkcjonuje przychodnia lekarska, a część usług z zakresu świadczeń POZ w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki realizują niepubliczne zakłady opieki lekarskiej oraz prywatne gabinety lekarskie.

Działający w ramach Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Szpital posiada osiem oddziałów, dział diagnostyki laboratoryjnej, dział diagnostyki obrazowej, trzy pracownie diagnostyczne, poradnię konsultacyjną internistyczną, a także dwa Gabinety diagnostyczno-zabiegowe oraz Szkołę rodzenia.

Na podstawie danych zawartych w *Sprawozdaniach o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej Typ: MZ-11* za 2015 r. przekazanych przez placówki ochrony zdrowia dokonano ustaleń w zakresie najczęściej rozpoznawanych schorzeń u osób objętych opieką czynną ww. jednostek.

Największa liczba osób w wieku od 0 do 18 roku życia w 2015 r. została objęta ambulatoryjną opieką zdrowotną z powodu zniekształceń kręgosłupa - 18,3% wszystkich osób objętych opieką czynną, następnie alergii - 17,7%, zaburzeń refrakcji i akomodacji oka – 17,6%, innych schorzeń - 14,2%. Ponadto analizowane dane wskazują, że liczba dzieci i młodzieży objętych opieką czynną z powodu otyłości stanowiła istotną część wszystkich osób leczonych ambulatoryjnie i wynosiła 6,2%.

Dane dotyczące liczby schorzeń rozpoznanych u osób w wieku 19 lat i więcej objętych opieką czynną wskazują, że w tej grupie wiekowej schorzeniem powodującym objęcie opieką czynną największą liczbę osób były choroby układu krążenia – 32,8% , następnie choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej – 20,4%, choroby obwodowego układu nerwowego - 12,8%, przewlekłe choroby układu trawiennego - 10,7% , cukrzyca – 6,1%.

13. POMOC SPOŁECZNA

Według ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w mieście wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta realizuje także zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o systemie oświaty, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa prawo energetyczne, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W strukturze MOPS w Mińsku Mazowieckim od 2013 r. działa Klub Integracji Społecznej „Aktywni”. Głównym zadaniem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta Mińsk Mazowiecki, korzystających z pomocy społecznej, poprzez działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprawę sytuacji życiowej uczestników oraz ich rodzin. KIS umożliwi wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotyka osoby długotrwale bezrobotne.

Na koniec 2016 roku kadre MOPS-u stanowiło 44 osoby, w tym 14 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Stan zatrudnienia w MOPS.

Rodzaj stanowiska	Liczba etatów
Dyrektor	1
Pracownicy socjalni	14
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	9
Pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	1
Pozostali pracownicy	19

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi miasta, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się; nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei,

jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MOPS na realizację zadań w latach 2013-2015.

Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2013-2015.

Wielkość wydatków	2013	2014	2015
ogółem	13.451.042,26	14.222.245,11	14.936.283,07
na świadczenia pomocy społecznej	3.430.596,63	3.620,69,80	3.836.282,34
na świadczenia rodzinne	6.494.924,06	6.779.723,29	7.314.050,88
na zadania własne miasta	6.411.612,55	6.785.404,54	6.992.135,28
na zadania zlecone miastu	7.033.429,71	7.436.841,57	7.944.147,79

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim

Od roku 2013 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta corocznie zwiększała się. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych. W ich ramach największe sumy wydatkowano na realizację świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Zdecydowanie mniej środków przeznaczano natomiast na realizację zadań własnych. Wśród nich przeważały środki przyznawane na zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek (w tym dożywianie dzieci) oraz zasiłki okresowe.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1346	1319	1296
liczba rodzin	823	801	806
liczba osób w rodzinach	2052	2016	1937
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności miasta	4,7%	5,2%	5,1%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2013-2015 zmniejszała się. Nieznacznie zmieniał się udział beneficjentów systemu w ogóle ludności miasta. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w mieście w 2015 roku.

Tabela 19. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w mieście w 2015 roku

Wiek odbiorców	Liczba osób w rodzinach
0-16 lat	435
17-21 lat	39

22-30 lat	124
31-40 lat	176
41-50 lat	123
51-60 lat	204
61 lat i więcej	151

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 20. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w mieście ze względu na pozycję na rynku pracy w 2015 roku

Pozycja na rynku pracy	Liczba osób powyżej 18 roku życia według decyzji administracyjnych
Bezrobotni	385
Bierni zawodowo	353
Pracujący	110

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2014

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ubóstwo	314	329	373	716	732	804
Bezdomność	22	26	26	30	32	31
Potrzeba ochrony	90	78	88	414	376	409
Bezrobocie	516	500	462	1386	1337	1195
Niepełnosprawność	208	207	222	486	508	499
Długotrwała lub ciężka choroba	263	264	299	558	547	589
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	233	225	233	756	751	765
Przemoc w rodzinie	18	17	13	56	47	37
Alkoholizm	139	132	130	296	278	244
Narkomania	6	4	9	11	9	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	26	20	0	31	24
Zdarzenie losowe	7	3	3	19	11	13

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2013-2015 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w mieście były ubóstwo i bezrobocie. Ważną przyczyną udzielania pomocy była również długotrwała lub ciężka choroba. Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w mieście stanowiły także niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Powody przyznania pomocy społecznej w mieście przez MOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2013-2015 przedstawia tabela 22.

Tabela 22. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2013-2015

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
pieniężna	783	781	751	728	801	709	1816	2016	1687
niepieniężna	626	604	614	393	376	384	1260	1192	1177
praca socjalna	x	x	x	249	434	641	620	1078	1471
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	16	1	7	5	50	37
schronienie	5	7	9	5	7	9	5	7	9
usługi opiekuńcze	47	54	47	48	47	47	47	52	47
specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	4	2	1	4	2	2	13	2
Sprawienie pogrzebu	6	1	9	6	1	9	6	2	9

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 23. Skierowania i pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba osób z miasta skierowanych do DPS	2	4	4
liczba osób z miasta przebywających w DPS	15	20	20

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Przyznawaniem świadczeń rodzinnych zajmuje się Dział Świadczeń Rodzinnych MOPS w Mińsku Mazowieckim. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne (w zł)	5.058.109,87	5.261.775,33	5.622.411,32
rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano świadczenia decyzją		
zasiłek rodzinny	17.938	17.767	17.708
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	130	96	100
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	899	696	655

dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	899	901	781
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	795	859	887
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1050	1083	1080
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	135	157	141
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2529	2560	2517
zasiłek pielęgnacyjny	7359	7474	7448
świadczenie pielęgnacyjne	1090	995	1130
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	370	378	368
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	33.194	3.966	32.815

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2013-2015 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych malała z roku na rok. Analogicznie spadała liczba osób, którym przyznano świadczenia decyzją.

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotną formę wsparcia stanowił również zasiłek pielęgnacyjny, którego liczba również z roku na rok malała, a który służy częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wśród innych ważnych świadczeń znalazły się ponadto: dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Świadczenie alimentacyjne stanowiło kolejną formę wsparcia świadczoną rodzinom przez Dział Świadczeń Rodzinnych MOPS. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2013 - 2015 przedstawia tabela 25.

Tabela 25. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	343	349	328
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	4106	4354	4260
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	1.581.792	1.722.161	1.686.985

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Liczba mieszkańców Mińska Mazowieckiego, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenia alimentacyjne wzrosła z 343 w 2013, do 349 w 2014 r. natomiast w 2015 r. spadła do 328.

Zwiększyła się analogicznie kwota wydatkowana na ten cel.

Dane o wsparciu udzielonym mieszkańcom miasta Mińsk Mazowiecki przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Mieszkańcy miasta objęci wsparciem PCPR w Mińsku Mazowieckim w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	2	1	1
liczba dzieci z miasta adoptowanych	2	0	2
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	6	7	12
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	7	4
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	44	49	58
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	14	58
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	31	35	39
liczba usamodzielnianych dzieci z miasta	14	12	15
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z miasta przed ukończeniem 16 roku życia	54	56	48
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta, którzy ukończyli 16 rok życia	9	5	12

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim udzielała dzieciom i młodzieży z miasta Mińsk Mazowiecki wsparcia w postaci wydawania orzeczeń i opinii, udzielania porad, terapii indywidualne i grupowej oraz organizowania zajęć profilaktycznych w szkołach i przedszkolach. Dane szczegółowe w zakresie form udzielonej pomocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Dzieci z miasta objęte wsparciem przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mińsku Mazowieckim w roku szkolnym 2015/2016

Forma udzielonej pomocy	Liczba dzieci objętych pomocą
wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	81
wydanie orzeczenia o potrzebie nauczania z uwagi na stan zdrowia	38
wydanie opinii	600
zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	37
terapia logopedyczna	135
badania logopedyczne	66
terapia psychologiczna, w tym psychoterapia	3
inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	107
inne formy pomocy indywidualnej	51
inne formy pomocy grupowej	33
indywidualne porady zawodowe na podstawie badań	10
indywidualne porady zawodowe bez badań	2
porady zawodowe bez badań	69

terapia SI	7
badanie SI	34
konsultacje SI	5
spotkania z rodzicami	78

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mińsku Mazowieckim.

W 2015 roku mieszkańcy Mińska Mazowieckiego korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza miastem. Instytucje te w ramach podpisanych porozumień udzielają schronienia osobom bezdomnym z terenu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy Miasta Mińsk Mazowiecki w 2015 r.

Lp.	Nazwa i adres instytucji
1.	Fundacja Dobrego Pasterza Dom Bezdomnej Matki w Ustroniu Skalica 1, 43-450 Ustron
2.	Monar – Markot w Grzędach Aleja Krakowska 29, 05-555 Tarczyn
3.	Stowarzyszenie „Serdeczna Dłoń” w Pokrzywnicy, ul. Jana Pawła II 2B, 06-121 Pokrzywnica
4.	Fundacja „Sławek” w Mieni 137, 05-319 Cegłów
5.	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Hipolitowie ul. Hipolitowska 121 a, 05-075 Halinów

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.

Miasto Mińsk Mazowiecki także wspiera finansowo działalność Stołówki dla Potrzebujących oraz Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych Caritas DWP. Ponadto w granicach administracyjnych miasta funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy oraz warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez Powiat Miński, których oferta skierowana jest również do mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki.

14. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Dużą grupę rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim stanowią rodziny, w których występuje problem niepełnosprawności.

Tabela 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu niepełnosprawności w latach 2013 – 2015

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	208	486
2014	207	508
2015	222	499

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim

Tabela 30. Pomoc osobom niepełnosprawnym udzielona ze środków PFRON w latach 2013 – 2015

Rodzaj udzielonej pomocy	2013	2014	2015
Liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym	46	57	31
Liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	54	56	48
Liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	9	5	12

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2013 – 2015

Rodzaj orzeczenia	2013	2014	2015
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z miasta Mińsk Mazowiecki	77	72	76
Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta Mińsk Mazowiecki	508	469	540
W tym: o znacznym stopniu niepełnosprawności	129	99	106
W tym: o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	231	231	297
W tym: o lekkim stopniu niepełnosprawności	148	139	137

Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim

Z analizy danych wynika, że najczęściej orzekany jest umiarkowany stopień niepełnosprawności, maleje liczba orzeczeń stopnia lekkiego, jak również maleje liczba orzeczeń stopnia znacznego.

Tabela 32. Kategorie bezrobotnych niepełnosprawnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015 r.

Kategoria bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Razem	Do 30 roku życia	W tym do 25 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Powyżej 50 roku życia
Niepełnosprawni	112	10	7	81	67
W tym kobiety	48	4	4	34	29

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

15. PROBLEM UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii

sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Do zadań własnych miasta należy między innymi tworzenie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Na szczeblu miejskim działania przeciwdziałające problemowi uzależnień i przemocy w rodzinie wyznaczane są w ramach miejskich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a ich inicjonowanie należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu miejskim zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim jak również sam Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmując działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w Mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2013-2015.

Tabela 33. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście w latach 2013-2015

Cel	Wielkość przeznaczonych środków w poszczególnych latach w zł		
	2013	2014	2015
profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	911.258,87	846.935,06	864.050,06
profilaktyka i rozwiązywanie problemów narkomanii	376.575,48	256.652,95	205.721,41
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – ZI i MOPS	13.275,00	39.852,68	87.553,35
razem	1.287.967,10	1.143.440,69	1.157.324,82

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 25-tys. mieście
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 500 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.000 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.000 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	1.250-1.750 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w mieście Mińsk Mazowiecki oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Rynek napojów alkoholowych oraz działania podjęte w mieście w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

	2013	2014	2015
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	139	135	140
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	35	35	35
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	89	169	131
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	44	69	59
liczba negatywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	3	0	0
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	83	43	43
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	25	15	4
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	52	35	22
liczba sprawców przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	52	35	37

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mińsku Mazowieckim

Istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień a także przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki w 2015 r. pełnili: poradnia dla osób z problemami alkoholowymi, cztery grupy AA, grupa AL-ANON, stowarzyszenie abstynenckie, dwa punkty konsultacyjne, ośrodek interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie, środowiskowa grupa

wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, dwie świetlice realizujące program socjoterapeutyczny oraz osiem świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Mińsk Mazowiecki, na podstawie analizy danych problemu przemocy w rodzinie dotyczącej mieszkańców, dostrzega nasilanie się tego zjawiska szczególnie w 2014 r., o czym świadczy liczba Niebieskich Kart zakładanych przez służby do tego uprawnione.

Tabela 36. Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczenia przyznanego decyzją w ramach zadań zleconych i zadań własnych <i>(bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania)</i>	870	801	806
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu przemocy w rodzinie	18	47	13

Opracowanie na podstawie sprawozdania MPiPS-03

Tabela 37. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2013-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015
1.	Liczba założonych Niebieskich Kart A przez przedstawicieli podmiotów wszczynających procedurę OGÓŁEM:	109	85	74
	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	20	17	10
	Policja	82	59	59
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
	Oświata	5	5	5
	Ochrona zdrowia	2	4	0
3.	Liczba Niebieskich Kart, które zostały założone ponownie w trakcie trwania tej samej procedury	27	8	12
4.	Liczba powołanych grup roboczych	97	36	36
5.	Liczba zakończonych procedur	62	53	30
6.	Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia	4	2	0
7.	Odebranie dziecka na podstawie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0
8.	Liczba eksmisji z lokalu w trybie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	0	0
9.	Liczba wydanych skierowań na zajęcia korekcyjno – edukacyjne	14	21	18

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego

16. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, w 2015 r. na terenie miasta Mińsk Mazowiecki stwierdzono 819 przestępstw, z których wykryto sprawców 582 przestępstw. Przestępstw kryminalnych odnotowano 607, z których 285 stanowiły czyny najbardziej uciążliwe społecznie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Popelnione przestępstwa na terenie miasta Mińsk Mazowiecki w 2015 r.

Kategoria przestępstwa	Liczba przestępstw
Bójka i pobicie	6
Kradzież cudzej rzeczy	136
Kradzież samochodu	10
Kradzież z włamaniem	47
Niszczenie cudzej rzeczy	58
Uszczerbek na zdrowiu	13
Rozbój	15
Przestępczość narkotykowa	72
Przestępczość gospodarcza	106
Znęcanie się nad osobą zależną	46
Nietrzeźwi kierujący	66
Zabójstwo	1
Gwałt	1

Dane Komendy Powiatowej w Mińsku Mazowieckim

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. kuratorzy sądowi prowadzili 129 spraw w stosunku do 318 osób (146 osób dorosłych, 172 osoby małoletnie).

Wyżej wymienione nadzory prowadzone były w stosunku do osób:

- 1) zobowiązanych do leczenia odwykowego,
- 2) nieletnich, wobec których Sąd zastosował środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora,
- 3) małoletnich dzieci i rodziców w związku z ograniczeniem władzy rodzicielskiej.

W Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach karnych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. pod nadzorem kuratora pozostawało 135 mieszkańców miasta Mińska Mazowieckiego.

17. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych miasta Mińsk Mazowiecki badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu

ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, sądu, organizacji pozarządowych) oraz mieszkańców miasta.

Atuty miasta

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty miasta. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne miasta, w nieznaczej odległości od Warszawy. Duże znaczenie przywiązywali również do szerokiego wachlarza podmiotów gospodarczych, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dających możliwość zatrudnienia.

Mieszkańcy Mińska Mazowieckiego podkreślali także, że miasto posiada bogatą sieć placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych oraz handlowo-usługowych. Akcentowali także walory kulturalne miasta, wysoko oceniając organizowane w nim imprezy. Ankietowani zwracali też uwagę na dobrze zorganizowane usługi przewozowe. Wspominali także o zasobach ludzkich, którymi dysponuje miasto, mając na uwadze dobrze wykształconych młodych ludzi.

Słabe strony miasta

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony miasta. Najczęściej wymienianymi słabościami były bezrobocie i niedostateczna liczba miejsc pracy, co prowadzi do ubożenia mieszkańców. W tym kontekście respondenci podkreślali słaby poziom rozwoju przemysłu w mieście. Zdaniem badanych na sytuację w mieście rzutuje brak inwestorów. W opinii ankietowanych skutkuje to m.in. posiadaniem ograniczonych środków finansowych na inwestycje.

Według ankietowanych bolączkami jest słaba komunikacja miejska oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych. Wskazano także na brak zakładów produkcyjnych. Zwrócono też uwagę na niedostateczną dostępność do ochrony zdrowia, brak ścieżek rowerowych oraz zbyt dużą liczbę miejsc z automatami do gier typu hot-spot i miejsc sprzedaży alkoholu.

37% mieszkańców jako najlepszą inwestycję, którą należałoby podjąć w mieście, by było ono bardziej atrakcyjne i przyjazne mieszkańcom wskazało budowę kina. Znaczna część respondentów kładła nacisk na utworzenie ścieżek rowerowych, komunikacji miejskiej, zwiększenie bezpłatnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, otwarcie teatru letniego, budowę tanich mieszkań oraz rozwój przedsiębiorczości i zwiększenia liczby miejsc pracy.

Respondenci oceniali też infrastrukturę oświatową i ofertę edukacyjną szkół w mieście: 74 % jako dobrą i 26% jako dostateczną. Oferta opieki w żłobkach nie zaspokaja potrzeb 32% ankietowanych, a 58% nie ma zadania na ten temat (tylko 10% ankietowanych uważa, że oferta ta zaspokaja ich potrzeby). Oferta opieki przedszkolnej nie zaspokaja potrzeb 58% ankietowanych. Stąd wnioski respondentów dotyczące potrzeby otwarcia publicznych przedszkoli i żłobków w mieście –

37% odpowiedzi. Padły też propozycje otwarcia świetlic i klubów osiedlowych i sportowych oraz bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Większość respondentów uważa ofertę kulturalną miasta za atrakcyjną (75% odpowiedzi dobra i dostateczna). Jednak po raz kolejny respondenci uważają, że w mieście brakuje kina (69% respondentów), teatru, sali widowiskowej i ofert spędzania czasu wolnego dla dorosłych.

Respondenci są zaniepokojeni niskim poziomem ochrony zdrowia w mieście. Wskazują na brak lekarzy specjalistów wielu specjalności: kardiologa – 48% respondentów, psychiatry, geriatry, ortopedy, neurologa, stomatologa i onkologa – 22% respondentów, specjaliści dziecięcy, pediatra, urolog, laryngolog, gastrolog, gastroendokrynolog i chirurg 16 % respondentów.

Oferta miasta w zakresie sportu i rekreacji jest wg respondentów dostateczna - 48% respondentów, dobra - 32% respondentów. Jednak mieszkańcy mają kilka propozycji aby lepiej dopasować ofertę miasta do potrzeb jego mieszkańców.

Są to: powszechniejszy dostęp do basenu (tańsze bilety), bezpłatny dostęp do obiektów sportowych, trasy rowerowe, miejsca aktywnego wypoczynku i siłownie plenerowe.

Mieszkańcy na terenie miasta jednak widzą konieczność zwiększenia liczby patroli policji i straży miejskiej (58% respondentów) zwłaszcza późnym wieczorem i nocą oraz w pobliżu szkół i miejsc niebezpiecznych, a także rozszerzenie monitoringu miasta. W kwestii dotyczącej bezpieczeństwa na drodze respondenci wnioskuje o lepsze oznakowanie miejsc niebezpiecznych, więcej miejsc parkingowych, przejść dla pieszych ze światłami oraz kary dla kierowców niewłaściwie parkujących i utrudniających ruch samochodowy i pieszy na terenie miasta.

Problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców to alkoholizm (42% respondentów), zanik więzi społecznych i niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (37% respondentów), zaniedbanie dzieci, nieposzanowanie osób starszych i niepełnosprawnych oraz niezaspokojenie potrzeb budownictwa mieszkaniowego (21% respondentów), a także bezrobocie, bezradność opiekuńczo – wychowawcza, dewastacja środowiska naturalnego i niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych (16% respondentów). Mieszkańcy zwrócili też uwagę na odejście od tradycyjnego modelu rodziny, rozpad rodzin i brak nieumiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego (11% respondentów).

Mieszkańcy uważają, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością (42% respondentów), osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (37% respondentów), oraz problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (32% respondentów), osoby starsze (26% respondentów) i niepełnosprawne (21% respondentów). W znacznie mniejszym stopniu są to byli wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych, byli więźniowie oraz rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi (5% respondentów).

W związku z powyższym respondenci uważają, że najbardziej niezadowolające wsparcie ze strony Miasta mają obszary :

- ochrona zdrowia – 48%,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi – 43%,

- wsparcie osób starszych - 32%,
- zapobieganie bezdomności – 21%,
- pomoc osobom niepełnosprawnym – 16%.

Do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych najbardziej przyczynić powinny się: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe.

Ankietowani są zaniepokojeni brakiem realizacji działań przeciwdziałających bezrobociu i poprawy sytuacji rodzin dotkniętych tym problemem. Propozycjami alternatywnymi jest stworzenie nowych miejsc pracy, prac społecznie użyteczne oraz zwiększenie liczby szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych.

Ankietowani zwrócili uwagę na czynniki ograniczające prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży i wśród nich wymienili głównie niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbania ze strony rodziców, patologie rodzinne i złe wzorce w rodzinie. Działania, które należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży to psychoedukacja rodziców, bezpłatne zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży w szkołach, oraz zwiększenia oferty propozycji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych.

Ankietowani zwrócili uwagę na problemy dotyczące osoby starsze i są to: problemy z dostępem do służby zdrowia (rehabilitacja, lekarze specjaliści), trudności finansowe, brak klubów seniora, brak wsparcia ze strony rodziny, izolacja społeczna i bezradność.

Respondenci zauważyli, że na terenie miasta nie uwzględnia się potrzeb osób starszych. Propozycje na działania w celu poprawy sytuacji osób starszych to: utworzenie dziennego domu pobytu, otwarcie powszechnie dostępnych klubów seniora, komunikacja miejska, tanie jadłodajnie, rozwój wolontariatu, integracja i edukowanie młodych w opiece nad starszymi.

Kolejną kwestią są problemy dotyczące osoby niepełnosprawne. Respondenci za najważniejsze uważają bariery architektoniczne – 42% respondentów i komunikacyjne – 32% respondentów, nadopiekuńczość rodziców, słaby dostęp do lekarzy i rehabilitacji oraz marginalizacja społeczna. Mieszkańcy mają pomysły na podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez utworzenie ośrodków rehabilitacji, kształtowania postaw wobec osób niepełnosprawnych, minimalizowanie barier architektonicznych, tworzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, kampanie społeczne, imprezy integracyjne i stworzenie wielospecjalistycznego ośrodka zapewniającego kompleksową opiekę i wsparcie niepełnosprawnym i ich rodzinom.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko

pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2016 roku w Mińsku Mazowieckim funkcjonowało 101 organizacji pozarządowych działających w różnych obszarach życia społecznego. W 2016 w Mińsku Mazowieckim działały 4 parafie Kościoła rzymsko – katolickiego, 1 parafia innego kościoła oraz 1 związek wyznaniowy. Dane na ich temat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 39. Parafie Kościoła Rzymskokatolickiego w mieście w 2016 roku

L.P	Nazwa parafii	Adres parafii
1	Parafia rzymskokatolicka Narodzenia NMP Sanktuarium Matki Bożej Hallerskiej	ul. Kościelna 1 05-300 Mińsk Mazowiecki
2	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Jana Chrzciciela	ul. Gen. Sosnkowskiego 43 05-300 Mińsk Mazowiecki
3	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Michała Archaniola	ul. Chrobrego 2, 05-300 Mińsk Mazowiecki
4	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Antoniego	ul. Ks. Kard. Wyszyńskiego 54 05-300 Mińsk Mazowiecki

Opracowanie własne

Tabela 40. Parafie innych kościołów i związków wyznaniowych w mieście w 2016 roku

L.P	Nazwa parafii/związku wyznaniowego	Adres parafii
1	Parafia Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim – Mariawicka Parafia Diecezji Lubelsko – Podlaskiej Kościoła Starokatolickiego Mariawitów	ul. Traugutta 17 05-300 Mińsk Mazowiecki
2	Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów	ul. Kazikowskiego 25 05-300 Mińsk Mazowiecki

Opracowanie własne

19. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;

- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz zmniejszenia skali zjawiska bezrobocia w mieście, w tym wśród kobiet • prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • prowadzenie działań służących dostosowywaniu kierunków kształcenia w mieście do potrzeb rynku pracy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zorganizowanie prac społecznie użytecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • brak dla kończącej edukację młodzieży zatrudnienia na lokalnym rynku pracy • brak w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych
Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego (diagnoza) • zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego • ścisła współpraca instytucji działających na rzecz rodziny • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny • zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na budowanie efektywnych metod współpracy z rodziną w jej środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego • brak w mieście ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w mieście • niewystarczająca do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w mieście • niewystarczająca oferta ze strony organizacji

<ul style="list-style-type: none"> • baza instytucji wspierających rodziny (w szczególności: Urząd Miasta, MOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe) • doświadczenie w realizacji programów i projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w mieście • wspieranie przez władze działań na rzecz rodziny • infrastruktura sportowo – rekreacyjna (basen, lodowisko, boiska i place zabaw) 	<p>pozarządowych w obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniechanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców • bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość kontynuowania w mieście nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny • współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych • pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym • przydzielanie asystentów rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych) • powoływanie rodzin wspierających • podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny • Powołanie Centrum Wolontariatu w PCPR • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny • zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania • większa aktywność organizacji pozarządowych • zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych • realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia • możliwość podniesienia skuteczności udzielanej pomocy dzięki koordynowaniu działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost kosztów utrzymania rodzin • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko "dziedziczenia ubóstwa" • brak świadomości problemu oraz niechęć w szukaniu pomocy przez rodziny dysfunkcyjne • brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo • wzrost dysfunkcyjności rodzin • zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia” • wzrost kosztów utrzymania rodzin • zaniechanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców • rosnąca liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej • brak skoordynowanej współpracy instytucji działających na rzecz rodziny

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w mieście działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mechanizmów kontrolnych odbywania zajęć korekcyjno-edukacyjnych

<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • funkcjonowanie w mieście grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • programowanie działań podejmowanych w mieście w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • niewzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wyleczonych z uzależnień obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej w mieście • brak w mieście organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zwiększająca się liczba osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności w mieście • prowadzenie działań zapobiegających bezdomności oraz działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym, które przybyły z innego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • brak standaryzowania usług świadczonych osobom bezdomnym • brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • prowadzenie wśród mieszkańców działań uwrażliwiających na problemy osób bezdomnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby bezdomne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • plany budowy mieszkań socjalnych • zwiększenia zasobów lokali mieszkalnych przez zakup budynku przy ul. Huberta 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie problemu bezdomności w mieście • rosnąca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • zwiększająca się liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • zwiększająca się liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niezwiększająca się liczba osób wychodzących z bezdomności • brak w mieście społecznej akceptacji dla osób bezdomnych • brak w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • inicjowanie w mieście wolontariatu na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej • brak działań mających na celu zapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w mieście
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • utrzymująca się na zbliżonym poziomie liczba osób starszych wymagających usług opiekuńczych • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób starszych w mieście • niski poziom życia osób starszych • niska liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

<p>wsparcia dla osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostęp osób starszych do małych form pomocy • dobra dostępność domów pomocy społecznej • wzrastający udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • powołanie Rady Seniorów • istnienie w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • odpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu 	
--	--

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca liczba osób świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • monitoring w likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby niepełnosprawnych • prowadzenie wśród mieszkańców działań mających na celu zwiększenie akceptacji osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie w mieście wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak spójnego systemu diagnozowania i monitorowania skali problemu oraz potrzeb i zasobów w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami • niewystarczająca liczba specjalistów/lekarzy w zakresie opieki psychiatrycznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • funkcjonowanie w mieście grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • istnienie bazy rehabilitacyjnej w mieście • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz osób 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników MOPS • rosnąca liczba osób zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • istnienie barier komunikacyjnych i architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie

niepełnosprawnych	
• odpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu	

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • diagnozowanie problemów społecznych w mieście • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów MOPS-u • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom miasta • uświadamianie władzom miasta roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych • istnienie warunków sprzyjających rozwojowi i kształceniu kadry pomocy społecznej • działalność organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak koordynacji działań instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych • niski poziom zaufania społecznego do instytucji pomocowych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w miejscowym ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w mieście • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów pomocy społecznej • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych • świadomość władz miasta co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> • rutyna zawodowa służb społecznych • małe zainteresowanie wolontariatem • brak powszechnej świadomości znaczenia kapitału społecznego dla rozwoju miasta

20. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu miejskiego, do opracowania założeń polityki społecznej miasta na lata 2017-2021. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w mieście obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom

poprzez:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

poprzez:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym

poprzez:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacje społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego

poprzez:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

poprzez:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021, jest następująca:

Wzmocnienie społeczności lokalnej w oparciu o współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz społecznego rozwoju Miasta.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz mieszkańców.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, poprzez wspieranie dożywiania, system stypendiów i zasiłków szkolnych, aktywne formy spędzania czasu wolnego.
4. Rozwój w mieście zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
5. Rozwój aktywności lokalnej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie usług poradnictwa zawodowego, udziału w szkoleniach i stażach dla bezrobotnych.
2. Realizacja Programu Aktywizacja i Integracja (PAI).
3. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi.
4. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez MOPS.
5. Zorganizowanie Prac Społecznie Użytecznych (PSU).

6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
7. Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej „Aktywni” w MOPS.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe – Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Fundacja „Sławek”, Dom Odzyskanych Dla Życia Monar – Markot, Stowarzyszenie „Serdeczna Dłoń” Dom Pokrzywnica, Dom Zakonny Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści, Fundacja Dobrego Pasterza Dom Bezdomnej Matki, P.P.U.H. „Przemek” Przemysław Możdżonek, Zakład Gospodarki Komunalnej, Kaśmin sp. z o.o. Punkt Sprzedaży i Usług Gastronomicznych.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

1. liczba osób bezrobotnych w mieście,
2. liczba uczestników PSU,
3. liczba uczestników PAI,
4. liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
5. liczba osób objętych działaniami w KIS.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

1. zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
2. zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,

3. spadku liczby osób bezrobotnych,
4. zmniejszenie się liczby osób bezdomnych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Promowanie w mieście prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła i związków wyznaniowych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w mieście świetlic środowiskowych.
5. Organizowanie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy.
6. Prowadzenie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Prowadzenie działalności przez zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
2. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają miejskie programy wspierania rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki kulturalne i jednostki sportowo rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki służby zdrowia, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

1. liczba asystentów rodziny,
2. liczba rodzin wspierających,

3. liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
4. liczba rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
5. liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
6. liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia z powodu przemocy w rodzinie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

1. spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
2. poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
3. zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
4. zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
5. zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
6. poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
7. zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołem oraz związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz osób starszych, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
5. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Organizowanie w mieście specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla z zaburzeniami psychicznymi.
4. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołami oraz związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Caritas DWP, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
2. liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,
3. liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
4. liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej,
5. liczba osób korzystających z usług w domu dziennego pobytu,
6. liczba osób korzystających z usług w środowiskowych domach samopomocy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

1. zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
2. podniesienia jakości świadczonych usług,
3. podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku

zamieszkania.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa w mieście przez organy i organizacje do tego powołane – policja, straż pożarna, straż miejska.
3. Podejmowanie przez jednostki miasta z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i chodników, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.
6. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice środowiskowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
2. liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób

nimi objętych,

3. liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
4. liczba punktów monitoringu w mieście.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

1. spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
2. poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
3. zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w mieście.
2. Wdrażanie, w miarę potrzeby, nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
3. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej np. na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej MOPS.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Udostępnianie informacji o sektorze pozarządowym działającym w mieście, promowanie jego działań.
3. Utworzenie tzw. budżetu obywatelskiego.
4. Organizowanie społeczności lokalnej w ramach Centrum Aktywności Lokalnej.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program Współpracy Miasta Mińsk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, inne podmioty realizujące inicjatywy środowiskowe prowadzące działalność pożytku publicznego, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
2. liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście, zajmujących się zagadnieniami z zakresu polityki społecznej,
3. liczba wolontariuszy współpracujących z MOPS.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

1. profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
2. zwiększenia jakości świadczonych usług,
3. uaktywnienia mieszkańców w zakresie inicjatyw społecznych,
4. uzyskanie Certyfikatu Jakości Centrum Aktywności Lokalnej (CAL).

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty. Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół monitorujący strategię w MOPS. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół monitorujący będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawarta w nim ocena skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście wraz z rekomendacjami zostanie przekazana Burmistrzowi Miasta.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego będą posiadali zasoby finansowe bądź pozyskają środki finansowe z zewnątrz, które umożliwią jej realizację, w tym realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować

w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Mińsk Mazowiecki.
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Mieście Mińsk Mazowiecki.
3. Program Wspierania Rodziny na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki.
4. Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów w Mieście Mińsk Mazowiecki.
5. Wieloletni program współpracy Miasta Mińsk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
6. Program Aktywności Lokalnej.
7. Strategia Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki.
8. Program Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd miasta i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieje na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

Spis tabel

- Tabela 1. Bezrobotni w mieście według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015
- Tabela 2. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2013-2015
- Tabela 3. Bezrobotni w mieście na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia
- Tabela 4. Liczba osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w latach 2013-2015
- Tabela 5. Aktywne formy pomocy bezrobotnym w latach 2013-2015
- Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu miasta w latach 2013-2015
- Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 8. Dodatki energetyczne przyznane w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 9. Inne placówki edukacyjne w mieście w 2015 roku
- Tabela 10. Placówki i organizacje kulturalne działające w mieście w 2014 roku
- Tabela 11. Udział dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2013-2015
- Tabela 12. Świadczenia rodzinne i dodatki do zasiłku: z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu samotnego wychowywania dziecka przyznane w latach 2013-2015 w Mieście Mińsk Mazowiecki
- Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne przyznane w związku z pozostawaniem w rodzinie dziecka niepełnosprawnego w latach 2013-2015 w Mieście Mińsk Mazowiecki
- Tabela 14. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015
- Tabela 15. Formy pomocy w zapewnieniu dzieciom z terenu Miasta Mińsk Mazowiecki opieki i wychowania poza rodziną w latach 2013-2015
- Tabela 16. Stan zatrudnienia w MOPS
- Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2013-2015
- Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 19. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w mieście w 2015 roku
- Tabela 20. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w mieście ze względu na pozycję na rynku pracy w 2015 roku
- Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2014
- Tabela 22. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2013-2015
- Tabela 23. Skierowania i pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2013-2015
- Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 25. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 26. Mieszkańcy miasta objęci wsparciem PCPR w Mińsku Mazowieckim w latach 2013-2015

- Tabela 27. Dzieci z miasta objęte wsparciem przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mińsku Mazowieckim w roku szkolnym 2015/2016
- Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy Miasta Mińsk Mazowieckiego w 2015
- Tabela 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu niepełnosprawności w latach 2013 – 2015
- Tabela 30. Pomoc osobom niepełnosprawnym udzielona ze środków PFRON w latach 2013 – 2015
- Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosparwności i stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2013 – 2015
- Tabela 32. Kategorie bezrobotnych niepełnosprawnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015
- Tabela 33. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście w latach 2013-2015
- Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych
- Tabela 35. Rynek napojów alkoholowych oraz działania podjęte w mieście w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie
- Tabela 36. Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015
- Tabela 37. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2013-2015
- Tabela 38. Popelnione przestępstwa na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki w 2015
- Tabela 39. Parafie Kościoła Rzymskokatolickiego w mieście w 2015
- Tabela 40. Parafie innych kościołów i związków wyznaniowych w mieście w 2016 roku

Spis wykresów

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców Mińsk Mazowieckiego (2014)

Spis diagramów

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Opracowanie: Zespół monitorujący realizację „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2021” pod kierunkiem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim.